

یادداشت

گام بلند بانک مرکزی برای مبارزه با پولشویی چرانخ دلار کاهش یافت؟

مجید شاکری

بعداز سقوط آزاد نرخ دلار از حدود ۱۹ هزار تومان به بسازه ۱۲ هزار تومان توام بانوسان های مقطعی، بانک مرکزی به صورت مستمر و هوشمندانه اقدام به مداخلات نقطه‌ای در بازار نقدی تهران می کردو این امربخش مهمی از ثبات و کاهش نسبی نرخ ارز در بازار آزاد را یک ماه گذشته توضیح می دهد.اما طرف چندروز گذشته شیب این کاهش به مراتب بیشتر شده و حتی باعث شد صبح امروز نرخ بازار هرات در کانال یازده هزار تومان باز شود. این بار سر چشمه کاهش بیش از آن که در بازار نقد تهران باشد از انسوی مرزها غاز شده است و مهمتر از آن علیرغم کاهش جدی نسبت به انتظارات بازار موج های برگشتی چندان پر قوت نیست. متغیر مسلط این روند جدید چیزی جز گام قاطع بانک مرکزی برای مقابله با پولشویی نیست: محدودیت سسقف روزانه تراکنش روی POS. توضیح آن که شکل اصلی تقاضای خرید گذاشتن برای درهم، دینار و افغانی در دبی، سلیمانیه و هرات پرداخت از طریق پوزهایی بود که به صورت غیر قانونی از مرز خارج شده بود و بدون محدودیت هر کارت می توانست چندین تراکنش ۵۰ میلیون تومانی روی آن انجام دهد و پس از تسویه ریالی معادل ارزی آن را در محل برای مصارف خروج سرمایه، تسویه خرید قاچاق و... انجام دهد. اکنون با محدود شدن سقف تراکنش عملا امکان گذاشتن سفارش های بزرگ خرید ارز بدون تسویه حضوری (در شعبه) ریالی مسدود شده و بازار کلامایی سامان خارج از ایران تا حد قابل توجهی دستکم در بعد تسویه ریالی تحت اختیار بانک مرکزی در آید. اعمال این سقف به لحاظ فنی پیچیدگی های بسیار دارد و چیزی بسیار بیشتر از ابلاغ یک دستورالعمل ساده است، هم از نظر جغرافیایی و هم از نظر چگونگی ارتباط حساب مبدأ و مقصد و انتقالات درون بانکی... آنچه چرخ داده بدون شک مهمترین اقدامی است که تا به حال از بعد فنی برای مقابله با پولشویی در حوزه ریال در همه سالیان اخیر رخ داده است و شنیده ها حاکی است این روند در سطوح مختلف و استانداردهای پرداخت مختلف ادامه خواهد داشت. اقدام بانک مرکزی انصافا هم موفق و هم به موقع بوده است. مبارزه واقعی و عملی با پولشویی یعنی امثال همین اقدامات و نه تکمیل چشم بسته و توام با فشار سیاسی خارجی بندهای باقی مانده بر نامه اقدام FATF.

خبر

عرضه تخم مرغ تنظیم بازاری در تهران

به دنبال افزایش قیمت تخم مرغ در ماه های گذشته، مدیرعامل شرکت پشتیبانی امور دام اعلام کرد که عرضه تخم مرغ تنظیم بازاری در تهران و شهرستان ها آغاز شده و بازار این محصول پروتئینی از محل واردات و تولید داخل کنترل می شود.

به گزارش ایسنا، بازار تخم مرغ در ماه های گذشته بانوسانات قیمتی بسیاری مواجه شده بود؛ به گونه ای که براساس آخرین آمار بانک مرکزی از متوسط قیمت خرده فروشی برخی مواد خوراکی در سطح شهر تهران در هفته منتهی به یازدهم آبان ماه امسال، هر شانه تخم مرغ ۱۸ هزار و ۷۱۳ تومان فروخته شده که نسبت به هفته قبل از این بررسی، ۱۰۷ درصد رشد داشته و با وجود کاهش حدود ۰.۴ درصدی در هفته مشابه ماه قبل، ۴۳.۵ درصد نسبت به هفته مشابه سال قبل افزایش قیمت داشته است.

حمیدورناصری-مدیرعامل شرکت پشتیبانی امور دام- درباره وضعیت نوسانات قیمتی تخم مرغ و چگونگی کنترل و تنظیم بازار این محصول پروتئینی به ایسنا گفت: با توجه به وضعیت و شرایط کنونی بازار تخم مرغ تصمیم گرفتیم تا این محصول را به صورت تنظیم بازاری و قیمت مصوب ستاد تنظیم بازار به نرخ شانهای ۱۳ هزار و ۸۰۰ تومان در تهران عرضه کنیم که این کار در حال حاضر آغاز شده و تا کنترل بازار آن ادامه دارد. وی ادامه داد: توزیع تخم مرغ تنظیم بازاری در استان های مختلف تا کنترل شدن قیمت آن ادامه دارد و هر متقاضی که می خواهد تخم مرغ وارد کند، باید ابتدا مجوزهای بهداشتی را از سازمان دامپزشکی دریافت کند اما هیچ محدودیتی برای واردت، تامین و توزیع تخم مرغ تنظیم بازاری نداریم.

مدیرعامل شرکت پشتیبانی امور دام درباره وضعیت واردات تخم مرغ نیز اضافه کرد که عمده تخم مرغ وارداتی برای تنظیم بازار از مبدأ ترکیه صورت گرفته است و در ادامه درصدد واردات این محصول پروتئینی از روسیه نیز هستیم.

بررسی دلایل توسعه نیافتگی صنعت نفت کشور

رکود در یک «پشرانه»

آژانس بین المللی انرژی چه می گوید؟

آژانس بین المللی انرژی هفته جاری گزارش «دورنمای انرژی جهان ۲۰۱۸» را منتشر کرد که یکی از مهمترین گزارش های پیش بینی انرژی به شمار می رود که هر سال منتشر می شود. این موسسه در دور نمای امسال پیش بینی کرده که تقاضای جهانی برای نفت تولید می کند اما در ایران ۴۰ سال است که تولیدماز ۳ میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه فراتر رفته و هر بار که قصد می کنیم این تولید را افزایش دهیم اتفاقی در فضای بین المللی می افتد که مانع این کار می شود. عراق توانست با قراردادهای به مراتب جذاب تر از کشور ما سرمایه گذاران و شرکت های بزرگ را جذب کند و تولید خود را بیشتر کرد با این حال، همه می دانند که تولید بیشتر، قدرت بیشتری می آورد. «این جملات بخشی از یک اظهار نظر روزبرنفت درمورد مشکلات صنعت نفت در ایران است. صنعت نفت در یکصد سال اخیر پیشران اصلی توسعه و موتور محرک بسیاری از تحولات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی بوده است. با این همه اما در دهه های اخیر بدلیل برخی مشکلات همچون جنگ، تحریم و حتی عدم تفاهم ملی در مورد نحوه توسعه این صنعت، شاهد عقب ماندگی های شدید در این حوزه بوده ایم. این همه اما در حالی روی می دهد که به اذعان بسیاری از کارشناسان اقتصادی فرصت ها برای استفاده حداکثری از نفت و تبدیل منابع زیر زمینی به ثروت ملی در حال دست رفتن است. این در حالی است که ایران باید نفت را به ثروت های ملی تبدیل کند و این ثروت را در اقتصاد ملی و برای نسل های آینده تزریق کند.

گزارش

گزارش IMF از ۱۳ شاخص اقتصاد ایران در سایه تحریم

اقتصاد ایران ۹۷ میلیارد دلار کوچکتر می شود

صندوق بین المللی پول در گزارشی موسوم به «چشم انداز اقتصاد منطقه ای: خاورمیانه و آسیای مرکزی» به بررسی وضعیت اقتصادی ۳۰ کشور منطقه از جمله ایران در سال ۲۰۱۸ میلادی و چشم انداز اقتصادهای این منطقه در سال ۲۰۱۹ پرداخته است. به گزارش اقتصاد آنلاین به نقل از تسنیم، براساس این گزارش اقتصاد ایران که در سال ۲۰۱۷ رشد ۳.۷ درصد را تجربه کرده بود اما سال وارد کرد می شود و رشد منفی ۱.۵ درصدی و در سال ۲۰۱۹ رشد منفی ۳.۶ درصدی خواهد داشت. بر همین اساس ارزش تولید ناخالص داخلی ایران که در سال ۲۰۱۷ به ۴۳۰.۷ میلیارد دلار رسید بود در سال جاری بانذکی کاهش به ۴۳۰.۱ میلیارد دلار می رسد اما در سال آینده حدود ۹۷ میلیارد دلار از تولید ناخالص داخلی ایران کاسته می شود. صندوق بین المللی پول پیش بینی کرده است که در سال ارزش

تولید ناخالص داخلی ایران به ۳۳۳.۶ میلیارد دلار کاهش یابد. بخش غیر نفتی ایران که در سال ۲۰۱۷ رشد ۴.۶ درصدی را تجربه کرده بود در سال جاری با رشد ۰.۲ درصدی مواجه خواهد شد و در سال آینده وارد رکود شده و رشد منفی ۱.۲ درصدی را خواهد دید. بخش نفتی ایران با اجرایی شدن تحریم های آمریکا رشد منفی ۷.۴ درصدی را در سال ۲۰۱۸ تجربه خواهد کرد و پیش بینی می شود در سال ۲۰۱۹ نیز رشد این بخش منفی ۱۲.۹ درصد باشد. در سال ۲۰۱۷ رشد بخش نفتی ایران ۰.۹ درصد اعلام شده بود.

تراز مثبت ۴.۳ میلیارد دلار

در سال جاری

صندوق بین المللی پول در ادامه گزارش خود پیش بینی کرده است صادرات ایران در سال جاری به ۹۷.۵ میلیارد دلار و واردات در این سال به ۹۳.۲ میلیارد دلار خواهد رسید. ایران در سال قبل

خواهند بود اما این میزان با افت تقاضا در اقتصادهای توسعه یافته به دلیل رشد بکارگیری خودروهای برقی، جبران خواهد شد. در بخش عرضه، حدود سه چهارم از افزایش تولید نفت جهانی تا سال ۲۰۲۵ از جانب آمریکا خواهد بود که بسیار قابل ملاحظه است. اما پس از این تاریخ، شیل اهمیت کمتری پیدا خواهد کرد و اوپک موقعیت خود را به عنوان منبع اصلی رشد عرضه باز می یابد. در حقیقت، آژانس بین المللی انرژی اعلام کرده با وجود اینکه شیل آمریکا همچنان رشد می کند اما این خطر وجود دارد که بازار نفت کاملا به شیل وابسته شود. بر اساس گزارش اوپل پرایس، پیام آژانس بین المللی انرژی این است که تقاضا برای نفت در میان مدت رشد خواهد کرد اما تا سال ۲۰۴۰ به پیک خود می رسد اما در این بین، کمبود هزینه از سوی شرکت های نفتی ممکن است به معنای کمبود عرضه در اواسط سال ۲۰۲۰ باشد.

وضعیت صنعت نفت ایران

میزان تولید نفت در ایران در چهل سال اخیر هیچگاه از ۴۲۰۰ هزار بشکه در روز فراتر نرفته است. صادرات نفت ایران همچنین هیچگاه از سطح ۲.۵ میلیون بشکه در روز بیشتر نبوده است. بر اساس آمار رسمی منتشر شده وزارت نفت ایران مجموع ذخایر است که آژانس بین المللی انرژی معتقد است سایر بخش ها اهمیت بیشتری در رشد تقاضا برای نفت ایفا خواهند کرد. بر اساس برآورد آژانس بین المللی انرژی، سهم پتروشیمی ها از رشد تقاضا، ۵ میلیون بشکه در روز و کامیون های سنگین ۴ میلیون بشکه در روز تا سال ۲۰۴۰ خواهد بود. اقتصادهای در حال توسعه شاهد بیش از ۵ میلیون بشکه در روز رشد تقاضایری خودروهای سواری

صنعت نفت در کشور ما صنعتی مظلوم است. از یک سوبه خاطر ورود بی مهابای درآمدهایش به اقتصاد همواره مورد لعن و نفرین اقتصاد دانان قرار می گیرد و از سوی دیگر باورهای غلط و رفتارهای اشتباه مانع از رشد و توسعه آن می شود

ایران پتانسیل تولید دستکم هفت میلیون بشکه نفت در روز را دارا می باشد. در این بین پرسش اصلی این است که چرا ایران به رغم بر خوداری از فرصت مناسب برای توسعه صنعت نفت در دهه های اخیر همواره درجا زده است؟ سید مهدی هاشمی از مدیران سابق صنعت نفت در این باره می گوید: «مسئله ما جایگاه برجستهای که در نفت و گاز داریم، یعنی به لحاظ ذخائر تبه اول گاز و تبه سوم یا چهارم نفت در دنیا را داریم. که این ذخائر اگر تکنولوژی را برای استفاده از آن ها به کار ببریم، می توانند خیلی بیش تر از آن چه که فکر می کنیم باشند، به عنوان مثال اگر ما ضریب باز یافت مان را در نفت از حدود ۲۳-۴ درصدی که الان هست به حدود عددی که عربستان دارد برسانیم، یعنی ۵۰ درصد برسانیم دیگر ۵۰ میلیون بشکه نفت قابلیت استحصال نداریم و ۳۰۰ میلیون بشکه نفت خواهیم داشت. یعنی اعداد تا این حد عوض خواهند شد.» این همه اما در حالی است که بر اساس گزارش آژانس بین المللی انرژی تقاضای جهانی برای نفت سالانه یک میلیون بشکه در روز تا سال ۲۰۲۵ رشد خواهد کرد و پس از این تاریخ، رشد تقاضا به ۰.۲۵ میلیون

بشکه در روز کاهش پیدامی کند.

چرا صنعت نفت توسعه نیافت؟

صنعت نفت در کشور ما صنعتی مظلوم است. از یک سو به خاطر ورود بی مهابای درآمدهایش به اقتصاد همواره مورد لعن و نفرین اقتصاد دانان قرار می گیرد و از سوی دیگر باورهای غلط و رفتارهای اشتباه مانع از رشد و توسعه آن می شود. در این بین پرسش اصلی این است که چه عواملی باعث شده که ضرورت های تولید حداکثری، در کشور ما نادیده گرفته شود؟ واقعیت این است که صنعت نفت در ایران صنعتی دولتی است از همین نوع تصورات حاکمان از مباحث مربوط به این حوزه از اهمیتی بالا بر خودار است. به عنوان مثال بر داشت کهنه از مفهوم استقلال یکی از موانع توسعه صنعت نفت در ایران است. موضوع پاسداری از استقلال کشور همواره از

مباحث پر اهمیت در فضای سیاسی ایران به حساب آمده است. بر اساس باورهای تاریخی، در ست یا غلط، سطح همکاری با شرکت های خارجی یکی از نمادهای استقلال کشور محسوب شده است. بر این اساس هر چقدر طول مدت قرار داد با شرکت های معتبر بین المللی کوتاهتر و سهم آنها از سود قرار داد کمتر باشد، کشور در حفظ استقلال خویش از بیگانگان موفق تر خواهد بود. این چارچوب نظری در حالی از سوی بسیاری از بلندگوهای قدرت در کشور مان تبلیغ و تبیین میشود که رقبای نفتی کشور ما با تنظیم قراردادهای جذاب در حال جذب حداکثری سرمایه گذاری خارجی به کشور خود هستند. در حقیقت مراجعه به ذهنیت تاریخی در مورد نفت باعث شده که مسئولین تصور کنند که دادن امتیازات مناسب به سرمایه گذاران خارجی برای حضور در صنعت نفت ایران شرایطی مشابه حاکمان قبلی را برای آنها رقم خواهد. این همه در حالی است که مطالعه شرایط اقتصادی در جهان امروز به خوبی نشان می دهد که حفظ استقلال و دور کردن تهدیدها از کشور از طریق همبستگی با اقتصاد جهانی میسر است. آنچنان که بسیاری از کشورهای در حال توسعه با جذب سرمایه گذاری خارجی و حضور مستمر در زنجیره جهانی تولید کالا و خدمات، امروز تهدیدهای خارجی را از خود دور کرده اند. صنعت نفت در دست دولت هم میتوانست به کار آمدی، افزایش تولید و توسعه منجر شود اما آنچه باعث نا کار آمدی در این امر شده صرفاً به موضوع بدبینی به بیگانگان محدود نمی شود. موضوع دیگر این است که در کشور ما ایستگاههای گوناگونی در مسیر جذب سرمایه گذاری خارجی به خصوص در صنعت نفت وجود دارد. محمد حسین عادلانی در این مورد

در دهه های اخیر به دلیل برخی مشکلات شاهد عقب ماندگی های شدید در صنعت نفت بوده ایم، در حالی که به اذعان بسیاری از کارشناسان اقتصادی فرصت ها برای استفاده حداکثری از نفت و تبدیل منابع زیر زمینی به ثروت ملی در حال دست رفتن است

میگوید: «در موضوع سرمایه گذاری خارجی در دنیا، مفهومی تحت عنوان Onestopshop (یک پنجره) وجود دارد که مفهوم آن این است وقتی وارد کشوری می شوید می دانید که باید از یک پنجره عبور کنید و مجوز ها و جواب پرسش ها را تنها از یک پنجره و یک بخش بگیرید. در ایران به صورت اسمی این پنجره تعریف شده، اما در عمل و در جریان مذاکره پنجره های دیگری باز می شود و این موضوع سرمایه گذاران را با چالش و تاخیرهای غیراستانداردی روبه رو می کند.» این فضای عدم اعتماد و خلع اختیارات مطابق با وظایف قانونی از نهاد اصلی تصمیم گیر در این مورد، یعنی وزارت نفت، ناشی از وجود فضای عدم اعتماد در کشور است. فضایی که در دوران پسا برجام مانع از استفاده بهینه از فرصت ها شد. در این بین شاید بهترین توصیف از شرایط موجود را بتوان در پاسخ های اخیر زنگنه به نماینده سئوال کننده در کمیسیون انرژی شنید او در این مورد می گوید: «در حالیکه می توانیم با یک حرکت جمعی تولید خود را به بالای ۶ میلیون بشکه در روز برسانیم هر بار یک مانع بر سر این اقدام بوجود می آید در حالیکه اقتدار در بازار انرژی دنیا مترادف با توان تولید نفت بیشتر است.» گذشته از همه عوامل پیش گفته بزرگترین مانع در مسیر افزایش تولید و توسعه صنعت نفت ایران شرایط سیاست خارجی کشور مان در چند دهه اخیر بوده است. صنایع مختلف در هر اقتصادی بدون پیوستگی و ارتباط مداوم با دو مولفه تکنولوژی روز آمد و سرمایه، دچار فرسودگی و نا کار آمدی می شوند. در این بین اینگونه به نظر می رسد که شرایط برای صنعت نفت که با فرسودگی شدید تجهیزات، سطح نازل ضریب باز یافت از مخازن و توسعه نیافتگی میادین نفتی مواجه است، خطیر تر است. از همین رو باید گفت فقدان سرمایه گذاری خارجی در نتیجه شرایط پر تنش در سیاست خارجی و تحریم، در میان همه صنایع بزرگترین آسیب ران متوجه صنعت نفت کرده است.

صندوق بین المللی پول از بیش از ۲ برابر شدن رشد نقدینگی در ایران طی سال جاری میلادی نسبت به سال قبل خبر داده است. بر اساس این گزارش در حالی که رشد نقدینگی در ایران طی سال گذشته میلادی بالغ بر ۲۲.۱ درصد بود امسال این رقم به ۴۸.۵ درصد افزایش می یابد. متوسط رشد نقدینگی در ایران طی سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ بالغ بر ۲۶ درصد بوده است. پیش بینی شده است سرعت رشد نقدینگی در ایران طی سال ۲۰۱۹ کمتر شود و به ۲۷.۲ درصد برسد.